

ישיבת

פְּרִשְׁת יצ • גליון 227 • התשפ"ד

יוצא לאור על ידי בית המדרש "החיים והשלום" בני-יורק

מהספר הקדוש

"זרע שמשון"

לרבי שמשון חיים נחמני זיע"א

שבת פט"ו אמר רבי אחא בר אבא אר"י מנין לשנוי בגדים מן התורה, שנאמר "ופשט את בגדיו ולבש בגדים אחרים" ותנא דבי רבי ישמעאל, למדה תורה דרף ארץ, בגדים שבשאל בהם קדרה לרבו אל ימוג בהם כוס לרבו, ע"כ. ראיתי מקשים, מה צריך לדבר וזה ראיה מן התורה, אם הד"ת והפסוק נותנת פה? וגם העינין יעקב הרגיש דאין זו דתיה גמורה משום דיל קדשת כהונה לגבוה שאני, עכ"ל. וילע"ד אין פאן לא קשיא ולא הרגשה משום דכפ"ב דיומא דף כ"ו מקיש בגדים שלובש לבגדים שפושט, מה להלן בגדי קדש אף פאן בגדי קודש, א"כ מה ת"ל "אחרים" פחותים מהם בדתנא דבי ר"י בגדים שבשאל בהם קדרה לרבו וכו', ומעשה הואיל שהכרח הכתוב לומר שיהיו בגדי קודש ולא בגדי חול, אפי' להוצאת הדשן הצבור בתפוח, אין עוד מקום לומר דקדשת כהונה שאני לגבוה דהא הכא נמי בעי' בגדי קדש ואפי' הכי גזרת הכתוב היא שיהיו פחותים מהראשונים, ומאי דתנא ר"י דרף ארץ בגדים שבשאל בהם וכו' איצטרך כדי לפרש טעמא דקרא, אבל עקר קרא איצטרך לגופיה לומר שיהיו בגדי קדש דוקא, ומעשה אין הכי נמי שאם לא היה אומר הכתוב "אחרים" דמשמע פחותים, לא היינו אומרים בן מכת הספרא והדרף ארץ הואיל שהקפיד הכתוב שיהיו בגדי קדש דוקא.

קשר אהבה חזק ביותר לאבינו שבשמים

לאל חי". וכשמחשב בדברים האלו עצמן מיד הוא נרתע לאחוריו ויפחד ויודע שהוא בריה קטנה שפלה אפלה עומדת בדעת קלה מעוטה לפני תמים דעות. כמו שאמר דוד (תהלים ח, ד-ה) "כי אראה שמיך מעשי אצבעתיך וגו'", "מה אנוש כי תזכרנו" וכו'.

ונראה לצנין כי מיתרונות העובד מאהבה, שגם כאשר חטא, פיון שהוא אוהב את השם יתברך, תשובתו תהא מאהבה שהיא המעלה באופני התשובה, ועל מעלתה אמרו בגמרא (עין יומא פו ע"ב) שהשב מאהבה זדונות נעשים לו כזכיות. ומיתר לצנין שיתרון זה לכד הוא סבה להשתדל ולתור לאהבת השם יתברך. ומה גם שהאהבה להשם שומרת את האדם לבל יפשל בחטא, כי האהבה תהיה תמריץ לשמור על האוהב מכל פעלה שלא לרצון אהובו. וכאמור, ככל שהאהבה גדולה כך הנקיון גדול, וגם אם נפל בחטא, צערו ותשובתו על כך היא מהאהבה להשם ולא מיראת העניש.

ונראה לומר בדרך אפשר, שאף על פי ששני דרכים אלו שהובאו ברמב"ם מביאים לאהבת השם יתברך, וגורמים לבושה המברכת שמנקה את האדם מן החטא וככל שהיא מתעצמת מזה אותן בזכיות חלף זדונותיו, ישנם יתרונות גדולים באהבת השם שבאה על ידי למוד התורה מזה שבאה בהתבוננות בגדלת השם בבריאה; חדא, מעצם העבודה שהתורה מלמדת לאדם את האסור והמותר, ועמקה גם מסביר לאדם מה פעלותיו עושים בעולמות העליונים, ומכח זה מבין את עצמת חטאו ופשעו שהמרה את פי השם יתברך, וככל שיהיה בתורה כך תגדל בושתו ויחוש בצורך לעשות תשובה, וכיין שהתורה מעוררת באדם את אהבת השם, תשובתו תהא מתוך אהבה, שהיא המעלה ביותר, וזדונותיו יעשו כזכיות.

יתרון זה נעדר מהמתבונן בגדלות הבורא ית"ש בבריאה שאף על פי שמביאה לאהבת השם, כיין שאינה מלמדת על האסור והמותר, עלול האדם להפשל בחטאים, וכיין שלא למד תורה, אינו מודע לכך שחטא וקלקל, ומחסר ידיעה אינו בוש במעשיו ולא חש צורך לעשות תשובה על מעשיו בהמראת אהובו יתברך, וממילא מפסיד את היתרון של זדונות נעשים לו כזכיות. ולכן אין להסתפק רק באהבה הבאה מהתבוננות בגדלת השם בבריאה, אלא יש להגות בתורתו הקדושה.

אמרו רבותינו זכרונם לברכה במסכת מנחות (דף קי ע"א) "אמר ריש לקיש, מאי דכתיב (בפרשתנו, לו) "זאת התורה לעולה למנחה ולחטאת ולאשם" - כל העוסק בתורה כאלו הקריב עולה מנחה וחטאת ואשם". הקשה רבא, אם כדכריך שהפסוק מלמד שהעוסק בתורה כאלו הקריב עולה מנחה וכו', הנה לו לומר 'עולה ומנחה' וכו' ומדוע נאמר "לעולה למנחה"? לפיכך מכאן רבא "כל העוסק בתורה, אינו צריך לא עולה ולא חטאת ולא מנחה ולא אשם". ועין ברש"י (דבור המתחיל "אין צריך לא עולה" וכו') שהתורה היא במקום העולה והמנחה וכו' "כלומר שתלמוד תורה מכפר על עונותינו".

וידועים דברי הגמרא בירושלמי (חגיגה פ"א ה"ז) במעלת התורה, שיותר הקדוש ברוך הוא לישראל על שלושה עברות חמורות ולא תור על מאסם בתורה, משום שהאור שבתורה מקרב את ישראל לאבינו שבשמים. וכהנה מאמרים רבים בחכמינו זכרונם לברכה על כח התורה להביא את האדם לתרטה האמתית ולתשובה שלמה.

הדרך הנכונה לתשובה מאהבה

והנה הרמב"ם בכתיבו מביא שני דרכים המביאים לאהבת השם יתברך - התבוננות בגדלת השם על ידי למוד התורה ועל ידי נפלאותיו בבריאה; על דרך אהבת ה' בהתבוננות בתורה, כתב הרמב"ם בספר המצוות (עשין מצוה ג - פרשת ואתחנן) - במצות אהבת השם, "היא שצנינו באהבתו יתעלה. וזה שנחשב ונתבונן במצותיו ומאמריו ופעלותיו עד שנשיגהו ונהנה בהשגתו בתכלית ההנאה, וזאת היא האהבה המחייבת, ולשון ספרי לפי שנאמר (דברים ו, ה) "ואהבת את ה' אלקיך" איני יודע כיצד אוהב את המקום, תלמוד לומר (שם ו, ו) "והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוה היום על לבבך" שמתוך כך אתה מכיר את מי שאמר והיה העולם. הנה בארנו לך שבהתבוננות תעלה בדרך ההשגה ותגיע ההנאה ותבא האהבה בהכרח" וכו'. ועל דרך אהבת ה' ויראתו בהתבוננות בגדלתו יתברך בבריאה, כתב הרמב"ם בהלכות יסודי התורה (פיק ב הלכה ב), "והיאך היא הדרך לאהבתו ויראתו. בשעה שיתבונן האדם במעשיו וברואיו הנפלאים הגדולים ויראה מהן חכמתו שאין לה ערך ולא קץ, מיד הוא אוהב ומשבח ומפאר ומתאוה תאוה גדולה לידע השם הגדול. כמו שאמר דוד (תהלים מב, ג) "צמאה נפשי לאלקים

זאת ועוד, האוהב שמכבד את האהוב, כל מעניו ומחשבותיו בו ורצונו רתוק לעשות את בקשתו וכל קריאה ובקשה, מכתב וכל מסר הבאים מהאהוב יתקבל במלא תשומת הלב אצל האהוב. והתורה היא רצונו של השם (עין קדושת לוי פרשת יתרו; "שיח יצחק" חלק א' לרבי יצחק חבר, דרוש לפרשת תרימה ועוד) ואמר יתברך לישראל במתן תורה (שמות כ, ב; דברים ה, ו) "אנכי ה' אלקיך", ואמר רבי יוחנן (שבת קה ע"א) "אנכי נוטריקון" א"נא נפשי פ'תיבת ה'היבת" ופרש רש"י, "אנא נפשי - אני בעצמי". ועין במהרש"א שהקדוש ברוך הוא בעצמו נתן לנו את התורה כתובה פככול בידו, ועוד עין לרבי יעקב אביחצירא ב"מחשף הלכך" (פרשת ואתחנן על

פסוק "אנכי") מכמה וכמה פסוקים שהתורה נכתבה על ידי הקדוש ברוך הוא. ויהודי שמתעלם מלמוד התורה, מתעלם ממכתב אלקים שכתב הבורא ית"ש ונתנה רק ליהודים אהוביו כדי לקיים את רצונו יתברך - בקיום המצוות. והתעלמות זו פמזה פהפנית ערף לאוהב.

ועוד ביתרונות אהבת השם יתברך הפאה על ידי למוד תורה מזו הפאה על ידי התבוננות בגדלותו בכריאה, נראה לומר על דרך החבור שיש לישראל עם אבינו שבשמים שהיא על ידי התורה, וכלשון ה"נפש החיים" (שער ד פ"א) על פי הזר הקדוש "קודשא בריך הוא וישראל ואורייתא פלא חד". אמנם באשר להתבוננות בגדלות השם בכריאה, זו עשויה להיות משתפת גם לאלו שאינם בני ברית, שהרי כל היצורים חבים את חובם לבורא ית"ש ששן את כל העולם כלו בטובו, בחן ובחסד, ברוח וברחמים רבים. וליתר באור נסביר זאת על דרך ההקדל בין יחס האזרח למלפו, לבין יחס בן המלך לאביו; כאשר שניהם, האזרח והבן, יחטאו כלפי המלך. הנה ביום מן הימים שניהם בושים במעשיהם, מתחרטים על מעלליהם ושניהם מבקשים את סליחת המלך;

האזרח מתעורר לגדלות המלך ולרב טובו שהשפיע על המדינה ועל האזרחים והוא בתוכם, כאשר נזכר כמה קרבות עשה המלך כדי להביא בטחון ושלום לכלם, ומה רב טוב אשר עשה בכלפלת המדינה שלא יחסר בה דבר, והביא שפע מפל העולם למדינה מתוך רצון שכל אזרחיו ינהנו מפל סוגי המזון והטעמים ועוד כהנה וכהנה פעל לרוחת האזרחים בכל מיני תחומים, ונפשו יודעת מאד כמה המלך הטוב ומטיב הנה מכבד בעיני העמים והשורים, וככל שמתעמק בגדלות המלך וברוממותו,

מתמלא בושה שהמרה את רצונו, ובושתו מעמיקה ככל שמבין שעם אותם טובות ששם המלך במדינה, השתמש בהם בכפיות טובה נגדו. וזו תשובה מעלה, תשובה מאהבה שהיא מהדרגות הגבוהות.

ואלו הבן, ההתעוררות שלו גבוהה יותר והבושה שהולמת בהכרתו ממעשיו הלא טובים שונה מזו של האזרח ועצומה פי כמה וכמה בדרגות גבוהות יותר, שכאשר הוא מתבונן במעשיו העברניים, אינו נצרך להתעורר מצד היות אביו מלך רם ונשא, טוב ומטיב לאזרחים וכו', אלא מעצם העבדה שהמרה את פי אביו, שאהבתו אליו אינה תלויה בדבר כאהבת האזרח למלך, אלא היא אהבה בעצם. ולכן תשובה מאהבת רוממות פזאת היא הגדולה ביותר. ותשובה זו משגת רק על ידי התבוננות בתורה, שכאמור היא המחברת בין ישראל לאביהם יתברך, והתורה היא בבחינת עצמות השם כביכול (עין "שיח יצחק" שם) ובה מתדבקים ישראל בו יתברך, על דרך (דברים ד, ד) "ואתם הדבקים בה אלקיכם חיים כלכם היום" (עין שם).

[והנה בדברי הקדמונים קיים דיון נרחב אם שיק תשובה אצל גוים, יש אומרים שאינם בכלל זה לגמרי, ומה ששבו בנינה היה לפי שעה ועם הזמן חזרו לסורם ואבדו מן העולם. אמנם ישנם דעות ששיק בהם תשובה מיראת הענש, שמדרך הטבע המפיר בה' יחשש מענש על המראת רצונו. ולכאורה על פי האמור, משמע שגם לגוים יש צד של תשובה מאהבה, ברמת האזרח למלפו. וגם אם יש מקום לומר כך, ברור שאין להם בחינה זו של תשובה של בן, כנזכר, שרמה גבוהה זו שיקת רק לישראל, והיא נרכשת רק על ידי התורה, שהגוים מפקעים ממנה לגמרי.]

אמרו חז"ל במשנה (סנהדרין פרק ו משנה ה) "אמר

רבי מאיר, בזמן שאדם מצטער, שכנה, מה הלשון אומרת (כביכול) קלני מראשי, קלני מזרועי. אם כן המקום מצטער על דמם של רשעים שנשפך, קל וחמר על דמם של צדיקים וכו'. ואולי על דרך האמור, פנין שישאל הם בנים למקום ברוך הוא, כאשר יהודי לא שב מחטאיו או אפילו כאשר עושה תשובה מחמת יראת הענש, שאז זדונות נעשות לו כשגונות, ואינו נפטר מהענש, הנה ביסורים הבאים עליו למרק אותו מחטאיו, נגרם גם צער, כביכול, לאבינו שבשמים, כי האב מצטער בצער בנו. וחספז השם יתברך שבנו ישוב אליו מהפכה באהבתו אליו, ויתן אל לבו שמפל מליוני נפשות בני האדם ששם בעולם, שאינם אלא כאזרחים במלכותו, בחר דוקא בו לבן. והיה מצפה ממנו שיחזיר מצידו אהבה לאהובו יתברך ולא יתמקד רק ביראת הענש.

ומדוע בכל זאת נצרכים גם להתבוננות בגדלות השם בכריאה, על כך בפסוק הבא.

ואולי על פי כל זה נבין מדוע העוסק בתורה אינו צריך קרן, כי הקרן ענינו קרוב - לקרב את האדם לבורא ית"ש, אמנם כאשר לומד את תורת השם ובכך מתעסק ברצונו יתברך, ממילא מגיע לאהבה אליו ית"ש ומתדבק בקשר אמיץ עם אבינו שבשמים, ותשובתו על מעשיו הלא טובים נובעת מאהבה אליו יתברך, באפן הגדול מקרבן.

וזכנו השם יתברך להפיר במעלה הגדולה שנתן לנו בבחינתו בנו, ונזכה על ידי התורה הקדושה לשוב ולהתקרב אליו מאהבה בחסד וברחמים אמן כן יהי רצון.

משווחות הפגידים שליט"א

הגיש חשה אליהו ש. (טל' 050.4125671)

שבת שלום ומברך

סגולה להמתקה והכנה לכל ימי השנה! כתב בספה"ק "אהבת שלום", פי י"ד ימים שבסוף אדר צריכים להשתמר מאד בקדשה, שהם כנגד י"ב החודשים, וכמאמר חז"ל (ביצה טו:) הרוצה שיתקומו נכסיו יטע בהן אדר, ועל ידי זה יקח המתקה והכנה לכל ימי השנה!!! [נמסר מר' זכרון בן זהרה. לרפואתו השלמה]

סגולה סגולות לעם סגולה • יסודות לעם נאע נה

סגולה להמשיך טובות

אם על תודה וקריבנו (בפרשתנו ז, יב), לפעמים יכול להמשיך טובות על ידי הדבורים שהוא מדבר, למשל אם הוא בשביה, ידבר מאותו ענין ארבעה צריכין להודות וכו' (פרכות דף נד ע"ב), וכן בשחלה באיזה אבר, ידבר באותו ענין בפפירות העליונים השייכים לאותו אבר.

(כתר שם טוב" חלק ב' ד"ד ע"א, לק"א ד"ד ע"ב. הובא ב"בעל שם טוב על התורה" בפרשתנו, אות ב)

ואגב כך נלמד להזהר מדבורים לא טובים, בראותנו את פח הדבור להמשיך על האדם השפעה]

נפלאות הבורא ית"ש מה רבו מעשיך ה' בדרם נתכמה עשית

למה ישנם בעלי חיים מאותו מין בצבעים שונים?

עשה הבורא ית"ש שאפילו לבעלי חיים מאותו סוג ומין ממש, יהיו גם שחורים וגם לבנים. לצבעים אלו יש משמעות גם למהותם ותכונותיהם; לדגמה, ישנם רפואות שהרכבתם מכתישת בעלי חיים מתים שחורים ולבנים מאותו מין. ומובא בתלמוד במסכת שבת (עו ע"ב), אמר רב יהודה משמו של רב: כל מה שברא הקדוש ברוך הוא בעולמו, לא ברא דבר אחד לבטלה. ומונה שם מיני רפואות מעין זה [לדגמה, חלזונות - לרפוי פצעים; זבובים - לרפוי מעקיצת צרעה; יתושים - לרפוי מהכשת נחש; נחשים - לרפוי למחלה ששמה חפפית; עכבישים - לרפוי עקיצת עקרב, וכאמור, כל אלו בתרכבת של אחד שחור ואחד לבן].

ויש תרופות שפועלים רק מצבע מסים של אותו מין, לדגמה עין במסכת כתובות (נ ע"א) רשימת רפואות שמסרה אמנתו של האמורא אבוי [שהיה תום והיא גדלה אותו כאם] ובהם רפואה שכוללת מרה של עוף הדיה, ודוקא דייה לבנה.